

Innovaatioleirin käsikirja

Korkeakouluopiskelijoista
voimavara yrityksille



Resurssitehokas liiketoiminta tutkimusryhmä

Turun ammattikorkeakoulun Resurssitehokas liiketoiminta tutkimusryhmä on vahva alueellinen kehittäjä ja kouluttaja. Olemme mukana lisäämässä uusia liiketoimintamahdollisuuksia alueen yrityksissä, joissa resurssitehokkuus tarkoittaa mm. yritysten sivuvirtojen hyödyntämistä, jätteiden määrän vähentämistä, materiaalien kierrätystä sekä haitallisten ympäristövaikutusten vähentämistä.

Käsikirjan kirjoittajat

- Sara Malve-Ahlroth, projektityöntekijä
p. 040 355 0825 , sara.malve-ahlroth@turkuamk.fi
- Sonja Vikberg, projektikoordinaattori
p. 040 355 0828, sonja.vikberg@turkuamk.fi
- Henna Knuutila, projektipäällikkö, lehtori
p. 040 355 0827, henna.knuutila@turkuamk.fi

www.resurssitehokkuus.fi

Ole hyvä!

Tässä käsikirja sinulle, joka olet järjestämässä korkeakouluopiskelijoille innovaatioleiriä resurssitehokkuusteemasta. Tähän käsikirjaan on koottu leirin järjestämiseen liittyviä muisti- ja tehtävälistoja sekä valmiita pohjia ja lisämateriaalia sinun työtäsi helpottamaan.

Muista, että onnistunut innovaatioleiri on useiden eri sidosryhmien tuotos – järjestäjän lisäksi tarvitaan aktiivisia ja motivoituneita opiskelijoita, rohkeita ja uutta pelkäämättömiä toimeksiantajia, innostuneita oman alan kehittämistä kiinnostuneita asiantuntijoita sekä innovaatiovalmiuksia taitavasti kehittävä valmentaja.

Käsikirja on kirjoitettu Turun ammattikorkeakoulun Resurssitehokas liiketoiminta tutkimusryhmän kokemusten pohjalta. Tämä opas esittelee Turun ammattikorkeakoulussa kehitetyn InnoCamp-innovaatioleirin konseptin. Samoja ohjeita on helppo hyödyntää sovellettuna myös muiden leirien järjestämisessä.

Innovaatioleirillä opiskelijan on mahdollista kehittää asiasisältöjen osaamisen lisäksi työelämässä tarvittuja taitoja kuten:

- asiakaslähtöistä ajattelua
- yhteistyötaitoja
- erilaisuuden ja epävarmuuden sietokykyä
- ongelmanratkaisukykyä
- projektinhallinnan taitoja

Innovaatioleirin tulokset:

- Yritykset saavat käyttökelpoisia ja uudenlaisia ratkaisuja
- Opiskelijat arvokkaita yrityskontakteja ja työelämätaitoja
- Asiantuntijat tilaisuuden kehittää omaa alansa ja olla mukana opiskelija-yritysyhteistyössä



Turun AMK:n opiskelija:

”Opiskelijoiden ja yritysten yhteistyöstä hyötyvät kaikki!”

Kiitokset

Käsikirja on tuotettu Turun ammattikorkeakoulun Resurssivirrat haltuun -hankkeessa, jossa mukana olivat Lahden kaupunki ja Jyväskylän AMK. Resurssivirrat haltuun -hankkeen rahoitti Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra ja sen toteutusaika oli 1.10.2013–31.12.2014.

Kiitämme kaikkia innovaatioleirin suunnitteluun ja toteutukseen osallistuneita henkilöitä. Erityiskiitos Timo Linnossuo, jonka ajatuksiin InnoCamp-konsepti pohjautuu.

Kiitos,

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto / Antti Lippo
Valonia / Riikka Leskinen, Marina Uotinen
Motiva / Taru Uotila
Helsingin seudun ympäristöpalvelut / Mia Malin

#ExcellenceInAction Turun ammattikorkeakoulu on 10 000 osaajan yhteisö – tulevaisuuden teknillinen korkeakoulu ja hyvinvoinnin kehittäjä. Koulutamme käytännön huipputaiteilijoita.
#Innopeda on kehittämämme innovaatiopedagogiikkaoppimismenetelmä. Se perustuu kokeilulle, tiedon ja osaamisen jakamiselle sekä erilaisten näkökulmien yhdistämiselle. Innopeda-menetelmällä linkkitämme opetuksen, tutkimus- ja kehitystyön sekä työelämäyhteistyön.



TURKU AMK
TURKU UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES



Henna Knuutila, projektipäällikkö, Turun AMK

”Innovaatioleirien muodossa toimivaa opiskelija-yritysyhteistyötä kehitetään Turun AMK:ssa selkeäksi kokonaisuudeksi, johon yritysten on helppoa lähteä mukaan myös jatkossa.”

Innovaatioleiri pähkinäkuoressa

Innovaatioleirillä opiskelijoilla on mahdollisuus kehittää kykyjä osallistua erilaisiin innovaatioprosesseihin sekä työelämässä tarvittavaa osaamista ja taitoja. Tämä opas esittelee innovaatioleirin yhden toteutusmuodon InnoCamp opintokokonaisuutena, johon kuuluvat varsinaisen leirin lisäksi ennakotehtäviä sekä yhteisiä tapaamisia. Innovaatioleirit järjestetään yhdessä korkeakoulujen, toimeksiantajien sekä alan asiantuntijoiden kanssa.

Leirin järjestelyt on mahdollista jakaa esimerkiksi opiskelijaryhmälle. Opiskelijoiden ohjaamiseen tarvitaan kuitenkin aina vastuuopettaja. Varsinaisen innovaatioleirin vetovastuussa on aina valmentaja, joka sparraa osallistujat kohti yhdessä asetettuja tavoitteita.

Hyvä pituus innovaatioleirille on noin 24–54 tuntia ja sopiva osallistujamäärä 20–60 opiskelijaa. Opiskelijat työskentelevät opintojaksolla viiden hengen tiimeissä, joissa on jäseniä monilaisesti eri koulutusaloilta.

Uusi ote oppimiseen ja opettamiseen

Innovaatioleiritoimintaa ohjaa Turun AMK:ssa kehitetty innovaatiopedagogiikan menetelmä, joka yhdistää uudenlaisia oppimistapoja työelämän kaltaiseen tiimityöskentelyyn. Innovaatio nähdään sellaisena osaamisen kehittämisenä, joka johtaa työelämässä hyödynnettävään kestäväan ideaan, osaamiseen tai muuhun käytäntöön. Innovaatiopedagogiikka ja läheinen yhteistyö työelämätahojen kanssa mahdollistaa sen, että opiskelija pystyy käyttämään korkeakoulussa opittavia tietoja ja taitoja käytännössä.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että leirillä eri alojen korkeakouluopiskelijat työskentelevät työelämän kaltaisesti monilaisissa tiimeissä oikeiden yrityksiltä tai organisaatioilta saatujen toimeksiantojen parissa. Annettu toimeksianto voi olla yrityksen haaste tai ongelma, johon



Kuva: Mikael Ahlfors

opiskelijat pyrkivät etsimään erilaisia uusia ratkaisuja. Leiri antaa mahdollisuuden opiskelijoille intensiiviseen ja keskeytymättömään työskentelyyn. Monilaisissa tiimeissä on mahdollista oppia muilta ja yhdistää erilaisia osaamisia. Leirin tuloksena toimeksiantajat saavat kokonaan uudenlaisia näkökulmia, ideoita, ratkaisuja tai toimenpiteitä. Innovaatioleirillä opiskelijoiden innovointia tuetaan erilaisilla innovaatiotyökaluilla.

Lue lisää innovaatiopedagogiikasta:
<http://www.turkuamk.fi/fi/turun-amk/tunne-meidat/innovaatiopedagogiikka/>

Case InnoCamp

InnoCamp-leirin opintokokonaisuus koostuu resurssitehokkuusteemaan johdattelevista neljästä ennakkotehtävästä ja varsinaisesta innovaatioleiristä. Laajuudeltaan kokonaisuus kestää noin kahdeksan viikkoa ja opiskelijan on mahdollista saada siitä 3–5 opintopistettä. Opintopistemäärään vaikuttaa toimeksiantojen luonne sekä varsinaisen innovaatioleirin kesto.

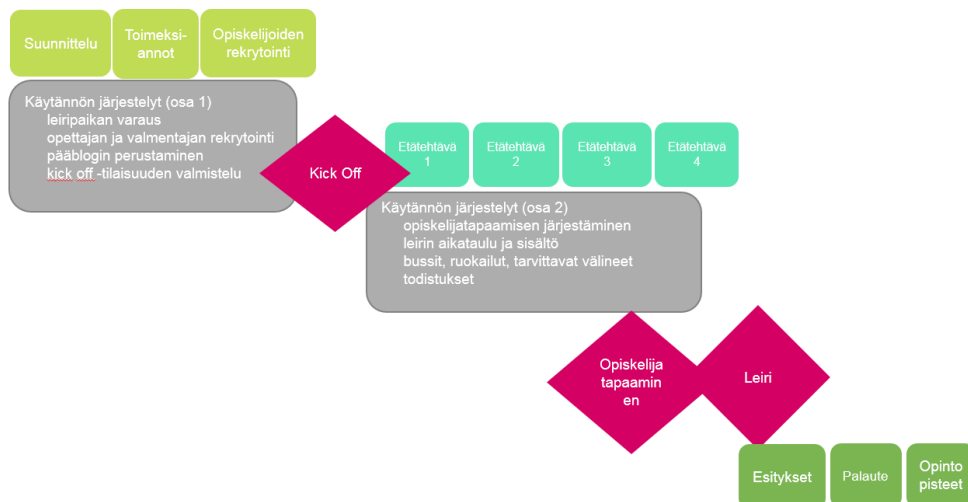
Opintojakso alkaa Kick Off -tilaisuudella, jossa opiskelijat jaetaan tiimeihin ja perehdytetään tiimioppimisen menetelmään, innovaatiopedagogiikkaan ja resurssitehokkuusteemaan. Opintojakso huipentuu viikonlopun kestävään leiriin, jossa tiimit työskentelevät aitojen toimeksiantojen parissa.

Aloitustapaamisen ja leirin välisen ajan opiskelijatiimit keräävät tarvittavia tietoja, osaamista ja verkostoja itsenäisesti ennakkotehtävien avulla. Opiskelijatiimit työskentelevät ennakkotehtävien parissa oman aikataulun mukaisesti ja raportoivat niistä tiimikohtaisissa blogeissa. Opintojakson aikana opiskelijat ja opettajat ovat vuorovaikutuksessa pääosin opintojakson blogin ja Facebookin kautta.

Leirin jälkeen tiimit esittelevät ratkaisunsa yhteistyöyrityksilleen. Tarkoituksena on, että opiskelijat vievät kehittämänsä ratkaisut käytäntöön yrityksissä esimerkiksi harjoittelijana.



Kuva: Mikael Ahlfors



Roolit

JÄRJESTÄJÄ

Vastaa järjestelyistä tämän käsikirjan mukaisesti. Leirin järjestelyt on mahdollista jakaa myös esimerkiksi opiskelijaryhmälle, jolloin tämän oppaan tehtävät jaetaan tuutorien kesken. Järjestäjän tehtävänä on tukea opettajaa.

OPETTAJA

Kokonaisvastuu ja -näkemys. Opiskelijoiden ohjaamiseen tarvitaan aina vastuuopettaja. Soveltaa tämän käsikirjan sisältöä. Vastuuopettajalla tulee olla kokonaiskuva innovaatioleirin opintojaksosta sen suunnitteluvaiheen ensimetreiltä arvosanojen antamiseen. Opettaja voi myös vastata järjestelyistä.

VALMENTAJA

Varsinaisen innovaatioleirin vetovastuussa on aina valmentaja, joka sparraa osallistujat kohti yhdessä asetettuja tavoitteita. Voi olla sama kuin opettaja.

OPISKELIJA

Osallistuja, joka opiskelee korkeakoulussa Suomessa. Voi olla myös vaihto-opiskelija, jos leiri toteutetaan englanniksi.

TOIMEKSIANTAJA

Yritys, joka antaa opiskelijoille tehtävän ratkaistavaksi. Toimeksiantajaksi sopivat eri kokoiset ja eri toimialojen yritykset elinkaaren eri vaiheissa.

ASIAANTUNTIJA

Neuvonantaja, sparraaja, tiedonlevittäjä, teeman puolesta puhuja tai tuomari.

OPISKELIJATUUTORIT

Järjestelyistä vastaavat tai niissä avustavat opiskelijat voivat toimia leirillä tuutoreina tiimeissä. Vastuuopettajan tehtävänä on heidän valmentaminen ennen opintojakson alkamista. Jos heillä ei ole aikaisempaa kokemusta, heidät pitää kouluttaa alusta alkaen.



Kuva: Mikael Ahlfors

Toimeksiantajan rooli

YES!

jakaa kokemuksiaan, osaamista ja tietoa
auttaa ja ohjaa
antaa vinkkejä
kuuntelee, kehuu, kannustaa ja kyselee
sparraa

NO!

anna valmiita vastauksia
arvostele liian kriittisesti
tee päätöksiä tiimien puolesta

Lähde: NY 24H –leiri s.15, Opas 2012-2013

Leirillä mukana ollut yritys

”Innostuneet opiskelijat ja heidän tuoreet ideansa jätteiden hyötykäytölle yrityksessämme oli todella positiivinen yllätys. Otamme heidän ajatuksensa tulevaan strategiaamme ja jalkautamme ne yrityksemme käytäntöihin.”



Kuva: Katri Lehtola

InnoCampilla opiskelijoista voimavara yritysten resurssitehokkuustyöhön

Innovaatioleirin ja sen edeltämien ennakkotehtävien avulla opiskelijat kehittyvät resurssitehokkuuden osaajiksi. Osana kokonaisuutta opiskelijat oppivat hyödyntämään suomalaisia yrityksille ja organisaation resurssien tehokkaampaan käyttöä edistäviä työkaluja ja toimintamalleja. Opiskelijoiden kautta resurssitehokkuusosaamista ja tietämystä leviää myös yrityksiin.

Mitä resurssitehokkuus tarkoittaa?

Resurssien tehokkaampi käyttö tuottaa yrityksille kustannussäästöjä ja uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Korkeakouluista löytyy monenlaista resurssien fiksumpaan käyttöön liittyvää osaamista, mutta opiskelijat ovat yritykselle myös innovaatiopotentiaali, joka kannattaa hyödyntää. Resurssitehokkuus sopii innovaatioleirin teemaksi, sillä jokaisen alan opiskelija voi löytää siihen oman näkökulmansa.

Opiskelijoille voidaan antaa tehtäväksi ideoida esimerkiksi sitä, voivatko yritykset säästää energiaa, vettä tai muuta materiaalia tai voiko yritysten jätteille löytää hyödyntämismahdollisuuksia vaikka uuden tuotteen muodossa. Yritykset saavat lopputuloksena uusia, innovatiivisia ja käyttökelpoisia ratkaisuja niiden resurssien tehokkaampaan käyttöön. Yhteistyön tuloksena saadaan siirrettyä uusinta yritysten tarvitsemaa tietoa siten, että se on sovellettavissa yritysten arkipäivän tarpeisiin nopeasti.

Lue lisää esimerkkejä Turun ammattikorkeakoulun Resurssitehokas liiketoiminta-tutkimusryhmän nettisivuilta:
www.resurssitehokkuus.fi

Innovaatioleirin suunnittelu

Innovaatioleiri on mahdollista järjestää yhteistyössä useamman eri korkeakoulun kanssa. Tässä tapauksessa jokaisesta korkeakoulusta valitaan yksi henkilö, joka vastaa opiskelijoiden rekrytoineista ja toimeksiantojen hankinnasta omassa koulussaan ja alueellaan. Koska opintojakso ei vaadi perinteistä lähiopetuksen luonteista opiskelija-opettaja vuorovaikutusta, varsinaisesta opiskelijoiden ohjauksesta voi vastata yhden ammattikorkeakoulun vastuuhenkilö/opettaja tai sitten voidaan sopia, että jokainen korkeakoulun vastuuhenkilö vastaa oman koulunsa opiskelijoiden ohjauksesta.

Innovaatioleirin järjestämiseen liittyvästä työnjaosta ja rooleista sovitaan yhdessä kaikkien järjestäjien kesken. Valitkaa vastuuhenkilöt, jotka huolehtivat, että eri osa-alueiden valmistelut hoituvat aikataulussa. Järjestelyjen sopimisen lisäksi, tapaamisessa on tarkoitus perehdyttää järjestäjät innovaatioleirin tarkoitukseen ja sen luonteeseen.

Toimeksiantojen hankinta

Innovaatioleirillä opiskelijatiimit työskentelevät yrityksiltä saatujen toimeksiantojen parissa. Innovaatioleirin järjestäjä(t) sopivat ja suunnittelevat toimeksiannot yhteistyöyritysten kanssa hyvissä ajoin ennen opintokokonaisuuden alkamista. Jokaista tiimiä varten tarvitaan yksi toimeksianto, mutta yhden toimeksiannon voi antaa myös useammalle ryhmälle.

Toimeksiantojen suunnittelussa tulee muistaa, että opiskelijoille kannattaa antaa mieluummin konkreettinen lähestymistapa ideointiin kuin liian laaja tehtävä. Yritys saa parhaimman tuloksen, kun opiskelijat tuottavat pieniä viilauksia yritysten toimintaan sen sijaan, että opiskelijat ratkaisevat viikonlopun aikana suuria ja laajoja ongelmia.

Toimeksiantojen sopimisen yhteydessä on hyvä tehdä selväksi toimeksiantajalle, että opiskelijat ovat keskeinen voimavara toimeksiantojen ratkaisujen tuottamisessa: tulokset voivat olla hyviä, mutta yrityksen tulee varautua myös siihen, että

tuloksista ei välttämättä ole välttämätöntä hyötyä yritykselle. Innovaatioleiri myös vaatii yritykseltä jonkin verran sitoutumista ja aikaa:

- toimeksiannon suunnittelu opettajan kanssa (1h)
- opiskelijoiden tutustumisvierailu ja toimeksiannon suunnittelu yhdessä opiskelijatiimin kanssa (2-4h)
- yhteydenpito opiskelijoihin (2-4h)
- esitysten kuunteleminen ja palautekeskustelu (2-4h)

Opiskelijatiimit hakevat toimeksiannot itse suoraan yritykseltä pari viikkoa ennen varsinaista innovaatioleiriä. Tätä varten järjestäjä sopii yrityksen kanssa muutaman ajankohdan opiskelijoiden vierailuille. Toimeksiantajan tehtävänä on avata kehitettäväksi kohteeksi oleva ongelma tai haaste taustatietoineen, mutta ei missään nimessä antaa valmiita vastausvaihtoehtoja.

Vinkki

Yhteistyöyritykset kannattaa valita esimerkiksi yhden toimialan tai teeman mukaan, mikä mahdollistaa tiimien välisen ja yritysten välisen oppimisen.

Järjestäjien tapaamisessa sovittavat asiat:

- Missä ja milloin leiri pidetään
- Tavoiteltava opiskelijamäärä
- Ajanjakso opiskelijoiden rekrytoinnille
- Ajanjakso toimeksiantojen haulle
- Miten opiskelijoiden matkakustannukset ja ruokailukustannukset hoidetaan
- Mahdollinen palkinto voittajajoukkueelle
- Kick Off tilaisuuden paikka ja aika
- Opintopistemäärä
- Budjetti

Leirille osallistunut opiskelija, Turun AMK

”Opin luopumaan jo ennen leiriä syntyneistä ajatuksistani. Aiemmin Olen aina toiminut juuri niin, että rakastun siihen ensimmäiseen ideaani ja kaikki jatkoajattelu ja kehittäminen tyssää siihen, kun on olemassa toteuttamiskelpoinen idea. Koen saaneeni leiriltä valtavasti lisää projektiosaamista, joka hyödyttää varmasti myös työnsaantia.”

Opiskelijoiden rekrytointi

Innovaatioleirille osallistuvien opiskelijoiden rekrytointi kannattaa aloittaa hyvissä ajoin, esimerkiksi jo 2–3 kuukautta ennen opintojakson alkamista. Opiskelijoiden rekrytoinnissa tulee pitää mielessä, millainen opiskelijaryhmä sopii juuri kyseisten yhteistyöyritysten haasteiden ratkaisemiseen. Tarvitaanko vain yhden alan opiskelijoita, vai tarvitaanko laajempaa monialaista näkökulmaa? Ideointileirille kannattaa rekrytoida monialaisesti eri alojen opiskelijoita parhaimman tuloksen saamiseksi!

Opiskelijoiden rekrytointi edellyttää aktiivista viestintää:

- sähköposti
- julisteet
- luennoilla kertominen
- ryhmäohjaajien kautta
- koulun intranet
- some-kanavat

Innovaatioleirin opintokokonaisuuden laajuus
5 opintopistettä (5*27 h= 135 h työtä eli 17 h / viikko)
3 opintopistettä (3*27 h= 81 h työtä)

Vinkit

- Ilmoittautumislomakkeen voi luoda Lyyti tai Webropol-ohjelmaan, jolloin informaatio on valmiiksi koottuna
- Innovaatioleiri voidaan toteuttaa myös kilpailuna, jolloin paras ryhmä palkitaan. Tämä helpottaa rekrytointia ja motivoi opiskelijoita tuottamaan parhaimman lopputuloksen. Hyviä palkintoja ovat eri tilaisuuksien pääsyliput ja teeman mukaiset lahjakortit
- Avaa toimeksiannot rekrytointimateriaalis-
sa tarkasti opiskelijoiden kiinnostuksen herättämiseksi!

Leirin mainostus

Leirin markkinointia varten kannattaa suunnitella visuaalisesti houkutteleva mainos. Jos InDesign-ohjelman käyttö ei onnistu, löytyy netistä helppoja työkaluja mainosten suunnitteluun. Esimerkiksi www.canva.com työkalun avulla voi luoda valmiita pohjia hyödyntäen ammattimaisia julisteita sekä muuta markkinointimateriaalia.

Mainoksesta olisi hyvä löytyä ainakin seuraavat asiat:

- leirin paikka ja aika
- kuka voi osallistua
- ilmoittautumislinkki (+ QR-koodi)
- leiristä saatavat opintopisteet
- mitä opiskelija oppii leirillä
- toimeksiantajat, haasteet tai leirin teema
- yhteystiedot
- linkki, jonka takaa löytyy lisää tietoa

Leiriä varten kannattaa myös luoda Facebook-tapahtuma, jotta sitä on helpompi jakaa myös sosiaalisessa mediassa. Ota tarvittaessa käyttöön oma aihetunniste (esim. #innocamp), jota kiinnostuneet voivat käyttää viestiessään leiristä sosiaalisessa mediassa. Aihetunniste kokoaa myös leiristä jaeatut kuvat ja päivitykset hyvin yhteen, jotta niitä voi hyödyntää leirin jälkeenkin.

Case: InnoCamp

Käytännönjärjestelyjä

Leiripaikan varaus

Varaa leiripaikka osallistumismäärän mukaan. Leiripaikassa tulee olla majoitus- ja ruokailumahdollisuus ja työskentelyä varten yksi suuri tila, johon kaikki mahtuvat yhdellä kertaa. Tiimityöskentelyä varten tulee olla myös pienempiä ryhmätyöskentelytiloja.

Varmista ennalta, että leiripaikalla on langaton internet-yhteys sekä tarvittava tekniikka tiimien esityksiä varten. Hyvässä leiripaikassa on myös saunomismahdollisuus ja ulkoilureittejä.

Muista mahdolliset organisaatiokohtaiset kilpailutussäännöt leiripaikkaa varatessa!

Valmentaja

Innovaatioleirille tarvitaan valmentaja, joka vastaa leirin sisällöstä ja käytetyistä innovaatiomenetelmistä, jotta leirille asetetut tavoitteet saavutetaan.

Blogi ja Facebook-ryhmä

Opiskelijoiden ohjaus tapahtuu suurimmaksi osin blogin kautta. Blogi sisältää aiheeseen liittyvää materiaalia, tarvittavat yhteystiedot, ohjeistukset sekä linkit tiimien blogeihin. Blogissa myös julkaistaan viikoittaiset ennakkotehtävät.

Katso esimerkkiä täältä: <http://www.leaninno.fi/category/innocamp/>

Muista

- Sovi opiskelijoiden kanssa ennakkotehtävien palautuspäivä, esimerkiksi jokaisen viikon sunnuntai
- Sovi opiskelijoiden kanssa ajankohta tapaa-miselle, joka on noin viikkoa ennen leirin alkamista. Tämä voidaan järjestää esim. Skypen avulla

Opettajien ja opiskelijoiden välistä vuorovaikutusta varten voi perustaa myös Facebook-ryhmän.

Kick Off -tilaisuus

Kick Off -tilaisuus pidetään opintokokonaisuuden ensimmäisellä viikolla ja sen kesto on noin 4 tuntia. Leirin onnistumisen vuoksi on erittäin tärkeää, että kaikki opiskelijat sekä järjestäjät osallistuvat tilaisuuteen. Tilaisuudessa käydään läpi opintokokonaisuuden luonne, sisältö, aikataulu ja tavoitteet.

Kick Off-tilaisuudessa opiskelijat johdatellaan resurssitehokkuusteemaan. Voit esimerkiksi pyytää lyhyitä alustuksia resurssitehokkuutta edistävien työkalujen ja toimintamallien kehittäjiltä.

Tilaisuudessa tehdään myös tiimijaot. Sopiva tiimikoko on 3-4 opiskelijaa. Suurempi tiimikoko voi johtaa siihen, että kaikille ei riitä tehtävää. Tiimien tulee olla monialaisia eli jokaisessa tiimissä on ainakin kahta tai kolmea eri alaa edustavia opiskelijoita (esim. tradenomi, insinööri ja muotoilija). Tilaisuuden lopussa tiimit keksivät tiimilleen nimen ja luovat blogin, jonne ne raportoivat ennakkotehtävät.



Case: InnoCamp

Käytännönjärjestelyjä

Resurssitehokkuustyökalujen valinta

Ennakkotehtävissä 2 ja 3 opiskelijat tutustuvat resurssitehokkuutta edistäviin työkaluihin. Valitse tiimien lukumäärän verran suomalaisia resurssitehokkuustyökaluja opiskelijoiden tutustuttavaksi. Työkaluja tarjoavat esimerkiksi

Varsinais-Suomen ja kestävän kehityksen palvelukeskus
Valonia
Suomen ympäristöopisto SYKLI
Helsingin kaupungin Ilmastoinfo
Motiva

Lisää suomalaisia resurssitehokkuutta edistäviä työkaluja ja toimintamalleja löydät täältä: <https://prezi.com/gxegur4p5zdm/resurssivirrat-kiertoon/>

Ennakkotehtävät

Kick Off-tilaisuuden ja leirin välisen ajan opiskelijat työskentelevät tiimeissä ennakkotehtäviä tehden. Ennakkotehtävien avulla opiskelijat keräävät leirillä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä valmistautuvat vastaanottamaan toimeksiannot yhteistyöyrityksiltään. Ennakkotehtävät palautetaan tiimikohtaiseen blogiin ja niiden raportointimuoto on vapaa. Tiimit voivat tuottaa esimerkiksi videoita, lyhyitä kirjoituksia ja Prezejä.



Kuva: Joonas Salo

Viikot	Tehtävät	Palautus
1. viikko	Ennakkotehtävä 1 Tutkiva tehtävä liittyen resurssitehokkuuteen	
2. viikko	Ennakkotehtävä 1 jatkuu Tutkiva tehtävä liittyen resurssitehokkuuteen	Sunnuntai
3. viikko	Ennakkotehtävä 2 Tutkiva tehtävä liittyen resurssiviisaustyökaluihin	
4. viikko	Ennakkotehtävä 2 jatkuu Tutkiva tehtävä liittyen resurssiviisaustyökaluihin	Sunnuntai
5. viikko	Ennakkotehtävä 3 A Resurssiviisaustyökalun soveltaminen Työkalun soveltaminen valittuun yritykseen	Sunnuntai
6. viikko	Ennakkotehtävä 3 B Resurssiviisaustyökalun soveltaminen Muiden ryhmien esityksiin tutustuminen ja kommentointi	Sunnuntai
7. viikko	Ennakkotehtävä 4 Yritysvierailulle valmistautuminen / yritysvierailu	
8. viikko	Ennakkotehtävä 4 Yritysvierailulle valmistautuminen / yritysvierailu	Innovaatioleiri / Orientautumishetki

Case: InnoCamp

Käytännönjärjestelyjä

Leirin sisällön ja aikataulun suunnittelu yhdessä valmentajan kanssa

Leiriä varten tarvitaan suuntaa antava aikataulu, johon merkattu ruokailujen ajankohdat, työskentelyn ajankohdat sekä esimerkiksi saunavuorot jne. Tämän aikataulun voi jakaa opiskelijoille ja mahdollisille vierailijoille. Opiskelijoille kannattaa antaa ohjelmasta suuntaa antava versio, mikä mahdollistaa muutosten tekemiseen vielä leirin aikana. Leirin aikataulua suunniteltaessa on tärkeä muistaa, että siihen on jätetty tarpeeksi aikaa tiimien työskentelylle! Leirin alussa on hyvä pitää yhteinen aloitushetki ja kertoa lyhyesti leirin tarkoituksesta sekä käytännöistä (majoitus, ruoka ja siivoukset sekä yhteiset pelisäännöt).

Leiriä varten valmentaja tekee sisällöllisen suunnitelman, jonka raamit tulevat aikataulusta. Suunnitelman pohjalla on toimeksiannot sekä leirin tavoiteltavat tulokset ja se, millä innovaatiomenetelmillä niihin päästään. Leirin sisältö muodostuu tiimien työskentelystä sekä pitchaus-

Kuva: Joonas Salo



hetkistä. Lisäksi leirille voi keksiä muutakin ohjelmaa keventämään ohjelmaa. Voit myös pyytää asiantuntijoita ja yritysten edustajia vierailemaan leirillä ja pitämään kevyitä puheenvuoroja, mutta varsinaiset luennot eivät leirille sovi.

Opiskelijoiden työskentelyä

Anna opiskelijatiimeille tarpeeksi omaa aikaa työskennellä toimeksiantojen parissa. Valmentaja, opettaja ja asiantuntijat voivat vierailla tiimeissä niiden työskennellessä, mutta tärkeää on antaa tiimeille työskentelyrauha. Ohjasta opiskelijoita, mutta älä anna valmiita vastauksia, anna opiskelijoiden hoksata itse ja oppia kokeilun kautta.

Pitching

Pitchaus tarkoittaa nopeaa esitystä tuotteen, palvelun tai liikeidean pääkohdista. Pitchauksessa kukin tiimi esittelee vuorollaan edistymisensä ja sen tarkoituksena on seurata opiskelijoiden työn etenemistä sekä mahdollistaa vertaispalautteen antaminen ja saaminen. Pitchauksia voi toistaa niin usein kuin halutaan, mutta käytännössä noin 3-4 työskentelytunnin välein. Koko viikonlopun aikana voidaan pitchata esimerkiksi noin 4-6 kertaa. Tämän linkin kautta voit lukea lisää Pitchauksesta: http://www.kopioisto.fi/avek/tuen_hakeminen/digidemo/D_day/fi_FL/pitchausohjeet/ Pitchaustapoja on olemassa monia, liitteessä pitching esitellään yksi mahdollinen tapa.

Tuutorien koulutus

Jos leirille otetaan mukaan opiskelijatuutoreita, kannattaa heidät perehdyttää työhön etukäteen. Tuutoreita voi myös hyödyntää leirin järjestelyissä monella tapaa. Tuutoreita kannattaa myös pyytää ottamaan ryhmäläisiinsä yhteyttä ennen ensimmäistä tapaamista tai leiriä.

Käytännönjärjestelyjä ennen leiriä ja sen aikana

Vielä ennen leiriä

- lähetä leirin ohjeet ja aikataulu opiskelijoille
- ilmoita tarjoilujen määrät ja allergiat leiripaikkaan
- tarvittaessa ilmoita leirin majoituslista leiripaikkaan, voit tehdä huonejärjestyksen jo ennen leiriä
- kokoa mahdollinen tuomaristo ja infoa heitä leirin kulusta ja heidän rooleistaan
- tarvittaessa varaa yhteiskuljetus
- tulosta mukaan leirin aikataulu
- muista, että usein seurankuntien leiripaikoissa ei ole lakanuita
- Valmistelee todistukset
- hanki mahdollinen palkinto voittajajoukkueella
- varmista, että leiripaikalla on nettiyhteys sekä muut tarvittavat tekniikat kuten videotykkit ja -kankaat

Leirille mukaan

- muistiinpanovälineitä
- paperia
- tusseja
- Post-it-lappuja
- saksia
- askarteluvälineitä
- teippiä
- kannettavia tietokoneita
- jne.

Ryhmäytyminen leirillä

Jos opiskelijat halutaan jakaa ryhmiin valmiiksi, tulee miettiä millä perusteella jako tehdään. Mahdollisimman monialaisten ryhmien luomiseksi voi ryhmiin jakamisen aloittaa katsomalla, että ryhmissä ei olisi liian monta saman alan opiskelijaa yhdessä. Lisäksi jos leirillä on paljon eri maalaisia opiskelijoita, voi ryhmäjaossa yrittää sekoittaa eri kansallisuuksien edustajia mahdollisimman hyvin eri ryhmiin.

Ryhmissä on usein paljon ennalta toisilleen tuntemattomia opiskelijoita, joten ryhmähengen luomiseen kannattaa käyttää alussa jonkin verran aikaa. Tuutoreita voidaan pyytää vetämään alussa esimerkiksi tutustumisleikkejä ryhmälleen.

Leirin aikana

Leirin valmentajat vastaavat koko leirin ajan ohjelmasta ja ryhmien sparraamisesta. Leirin alussa kannattaa myös käydä



Kuva: Joonas Salo

läpi leiripaikan säännöt ja aluerajat. Varmista, että leirin vetäjien puhelinnumerot ovat kirjoitettu jonnekin näkyville. Tuutorit vastaavat omien ryhmänsä toiminnasta ja pyytävät tarvittaessa valmentajat ratkaisemaan ongelmatilanteet.

Leirin ajaksi on hyvä varata opiskelijoita varten tarpeeksi välipaloja ja kahvia.

Innovaatiotyökalut apuna leirillä

Leirin alussa saattaa olla tarpeen, että opiskelijoille annetaan sellaisia tehtäviä, jotka johdattavat heitä miettimään ratkaisuja hyvin laajasti ja ikään kuin pidättää opiskelijoita keksimään ratkaisuja heti alussa. Pahimmassa tapauksessa opiskelijat tyytyvät ensimmäiseen hyväksi koetuksi ideaan tai ratkaisuun, mikä ei ole tarkoitus. Usein tämä ratkaisu on sellainen, mikä kaikille tulee ensimmäiseksi mieleen eli se ei ole kovinkaan innovatiivinen.

Esimerkkejä innovaatiotyökaluista

Brainstorming

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 5-15min, 1-15 hlö

Välineet: Kyniä ja paperia

Käyttökohde: Sopii kaikkialle ja kaikkiin tilanteisiin, erityisesti innovointisession alkuun herättelemään aivoja.

Menetelmä: Ryhmän jäsenille kerrotaan kehittämistä tarvitseva asia. Valitaan kirjuri, jos ideoijia on useita. Ryhmän jäsenet (myös kirjuri) kertovat toisilleen kaikki mieleen tulevat asiat. Kaikki ideat kirjataan niitä karsimatta, koska periaatteena menetelmässä, että määrä tuottaa laatua. Tämän jälkeen ideat käydään läpi ryhmässä, niitä yhdistellään ja karsitaan.

Kuva: Joonas Salo



Lisää innovaatiotyökaluja:

Tavoitteena aktiivinen ja työelämälähtöinen oppiminen – käytännön opetusmenetelmiä opiskelija- ja työelämälähtöiseen opetukseen ja koulutukseen. <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522165107.pdf>

VALOKUVAKORTIT, Visioi-kuvapakka, www.terapiakortit.fi, www.tietoisuustaidot.fi

Ideakävely

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 30-60 min, +5 hlö

Välineet: suuri tila, fläppipaperia, teippiä ja kyniä

Käyttökohde: ks. brainstorming

Menetelmä: Ryhmän jäsenille kerrotaan kehittämistä tarvitseva asia. Ryhmän jäsenet kävelevät ympäri tilaa (ulkonakin voi siis toteuttaa) tai työskentelyhuonetta, jonka seiniin on kiinnitetty useita fläppipapereita. Ryhmän jäsenet kirjoittavat mieleensä tulleet ideat fläppipapereille. Liikkuminen helpottaa ideoiden tuottamista ja toisten kirjoittamat ideat antavat lähtökohtia uusille ideoille ja ideaketjuille. Harkinnan mukaan papereihin voidaan kirjata teema/ kysymys, joka ohjaa ideointia. Kävelyn jälkeen jokaisen fläppipaperin sisällöt käydään läpi. Ideoita voidaan yhdistellä tai karsia seuraavaa vaihetta varten. Mahdollisuuksien mukaan jokaiselle fläppipaperille voidaan nimetä kirjuri ja innostaja, joka itsekin osallistuu ideointiin.

6-3-5

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 5-20 min, ryhmän koolla ei niin väliä

Välineet: Kyniä, a4-paperia, kello

Käyttökohde: Tuottaa määrällisesti paljon ideoita lyhyessä ajassa.

Menetelmä: Menetelmä on saanut nimensä siitä, että kuusi henkilöä kirjaa kolme ideaa viidessä minuutissa tuottaen 18 idearaakilettä. Henkilöille annetaan kehittämistehtävä, minkä jälkeen jokainen osallistuja kirjaa paperiinsa kolme ideaa viidessä minuutissa. Paperia tulisi vaihtaa kaikkien osallistujien kanssa, kuitenkin vähintään kolmesti. Paperien vaihtamisen jälkeen toisen henkilön kirjaamat ideat luetaan ja niiden pohjalta ideoidaan lisää tai niitä jatkokehitetään. Lopussa ideat esitellään ja tehdään nopea esikarsinta. Tämän jälkeen loput ideat jatkavat karsintavaiheeseen.

Innovaatiotyökalut apuna leirillä

Helikopteri

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 5-10 min ja keskusteluun 10min. Alle 10 hlö

Välineet: Kyniä ja paperia

Käyttökohde: Sopii nopeaan ideointiin ja erilaisten näkökulmien esiintuomiseksi

Menetelmä: Osallistujille valitaan erilaiset roolit, joihin ideoijat eläytyvät hetken ajan miettimällä, mikä ko. henkilölle on tärkeää ja tyypillistä jne. Tämän jälkeen ryhmän jäsenet ideoivat ratkaisuja kehittämishaasteeseen kyseisen roolin näkökulmasta. Syntyneet ideat kirjataan ja niistä keskustellaan. Lopuksi tehdään nopea esikarsinta, minkä jälkeen valitut ideat jatkavat karsintavaiheeseen.

10 ideaa

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 15min

Välineet: paperia, kynä

Käyttökohde: Tarkoituksena on saada juokseva ajatusvirta käyntiin.

Menetelmä: Annetaan jokaiselle A4-paperi ja kynä sekä 15 minuuttia aikaa kirjoittaa 10 ideaa paperille. Ensin pitää saada paperille kaikki ideat (sana tai sanapari) ja sitten vasta tarkennetaan, mitä sillä on haettu.



Kuva: Sara Malve

8x8

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 30min, pienryhmä

Välineet: paperia, kynä

Käyttökohde: Menetelmä toimii alan asiantuntijoiden kesken, jolloin kaikki ymmärtävät käsiteltäviä aiheita ja puhuvat samasta asiasta. Alan ulkopuolelta tulleet ajatusten "rikastuttajat" voivat sotkea jouhevaa ja idearikasta flowta jolloin aika kuluu rikastuttajien briiffaukseen käsiteltävästä aiheesta.

Menetelmä: haasteen/kysymyksen ympärille keksitään 8 näkökulmaa ongelmalle ja jokaiselle näille kahdeksalle 8 ideaa.

SWOT

Ajankäyttö ja osallistujien määrä: 15min, pienryhmä

Välineet: paperia, kynä

Käyttökohde: Toimii hyvänä johdatuksena toimeksiantoon, koska saa osallistujat miettimään toimeksiannon/asian/esiin/palvelun hyviä ja huonoja puolia

Menetelmä: Piirretään nelikenttä ja kirjataan yläpuolelle vahvuudet ja heikkoudet, nelikentän alapuolelle mahdollisuudet ja uhat. Käydään yhdessä läpi kenttä kerrallaan ja kirjataan esiin tulleet piirteet.

Innovointi onnistuu parhaiten, jos:

- annetaan tilaa hulluillekin ideoille
- ideoita ei arvostella ideoinnin ensimmäisessä vaiheessa
- ilmapiiri on rento - mm. tilan 'epävirallisuus', si-
vustaseuraajien minimointi, hyvät tarjoilut
- toimeksianto on selkeä, muttei liian ohjaileva
tai rajoittava

Tulosten esittely ja arviointi

Leiri päättyy aina tiimien loppuesityksiin, joihin varataan enemmän aikaa kuin pichauksiin ja ne ovat enemmän myyntipuheen kaltaisia. Esitysten jälkeen kannattaa varata opiskelijoiden ja mahdollisen tuomariston väliselle keskustelulle tarpeeksi aikaa.

Toimeksiantajayritykset voidaan kutsua leirille kuulemaan tiimien esitykset tai jokainen tiimi käy oman toimeksiantajansa luona esittelemässä leirin tulokset.

Arviointi

Jokaiselle ryhmälle annetaan yksi arvosana (1-5) ja parhaimman arvosanan saanut ryhmä voittaa. Arvosana muodostuu yrityksen antamasta palautteesta (40 %), opettajien antamasta arvosanasta (30 %) sekä asiantuntijan antamasta arvioinnista (30 %). Asiantuntijoiden tulee olla paikalla leirillä kuulemassa esitykset. Toimeksiantajat voivat tulla leirille kuuntelemaan esitykset tai antaa arvionsa leirin jälkeen kun opiskelijatiimit ovat käyneet esittelemässä ratkaisut yritykselle.

YRITYSPALAUTE

Leirin jälkeen yrityksiltä pyydetään palautetta opiskelijoiden tuottamista ratkaisuista esimerkiksi sähköpostilla. Palaute pyydetään kun opiskelijatiimi on esitellyt tuloksensa yritykselle. Voit hyödyntää YRITYSPALAUTE-lomaketta. Yritys antaa jokaisella kohdalla numeron, joista lasketaan keskiarvo.



Kuva: Sara Malve

ASiantuntijapalaute

Asiantuntija arvioi ratkaisuja seuraavista näkökulmista. Numeroista lasketaan keskiarvo.

uutuusarvo/innovatiivisuus (1-5)

ratkaisun toteutettavuus & monistettavuus (1-5)

konseptilla saavutettavat positiiviset ympäristövaikutukset (1-5)

bisnesmalli / kustannukset (1-5)

ratkaisun integrointi olemassa oleviin työkaluihin tai niiden kehittäminen (1-5)

Valmentajapalaute

Valmentajat arvioivat tiimien työskentelyä leirillä, blogeja sekä ennakkotehtäviä ja antavat yhden arvosanan (1-5).

Yritysten, asiantuntijoiden sekä valmentajan arvosanat voidaan painottaa esimerkiksi seuraavasti:

30 % kurssilla suoriutuminen / kurssin arvosana 1-5 (valmentajat arvioivat)

40 % yrityksen konseptille antama arvosana 1-5 (yritykset arvioivat)

30 % konseptin vahvuus esim. arvosanana 1-5 (valmentajat tai asiantuntijat)

Opiskelijoiden palaute

Muista kerätä myös opiskelijoilta palaute. Saat enemmän palautetta, jos keräät sen paperisena leirin lopuksi. Jälkikäteen palautteen voi toteuttaa esimerkiksi Webropolin tai Google Forms-ohjelman kautta. Jaa palautteen tulokset muiden järjestäjien ja yrityskumppaneiden kanssa.

Opintopisteiden rekisteröinti

Opintopisteiden rekisteröinnistä kannattaa sopia etukäteen opiskelijoiden kanssa. Kun osallistujia tulee useista korkeakouluista, kannattaa jo ennen leiriä ilmoittaa opiskelijoille, että heidän tulee itse varmistaa, että opintojakso saadaan sisällytettyä heidän HOPSiinsa. Opiskelijat saavat omasta koulustaan opintopisteet osallistumistodistusta vastaan.

Viestintä

Innovaatioleiristä kannattaa viestiä sekä ennen leiriä, sen aikana ja leirin jälkeen. Mieti etukäteen keitä haluat viestinnällä tavoittaa, millä tavalla haluat saada kohderyhmäsi toimimaan ja mitkä viestinnän kanavat ja ydinviestit viestin menemisessä perille.

Viestintä ennen leiriä

- Leirin infoartikkeli nettisivuilla
- Leirin teemojan nostaminen esille sosiaalisessa mediassa oman #aihetunnisteen kautta
- Ennakkotiedote ja/tai mediakutsu tarvittaessa
- Viestintäpaketti leirin kumppaneille viestinnän tueksi, esimerkiksi kuvia ja some-päivitysten esimerkkejä yms.

Viestintä leirin aikana

- Viestiseinä tai Twitter-seinä leirin ajaksi yhteisiin tiloihin - kannustaa leiriläisiä somettamaan leirin aikana
- Periscope tai Facebook Live lähetyksiä pitchauksista
- Kuvien tai videoiden jakaminen sosiaalisessa mediassa

Viestintä leirin jälkeen

- Mediatiedote leirin tuloksista/voittajista heti leirin päätyttyä
- Koontiartikkeli nettisivuille sekä artikkelin jakamista sosiaalisessa mediassa
- Kiitos-viesti leirin järjestäjille, tuomareille, kapteeneille ja muille kumppaneille



Kuva: Sara Malve

Viestinnän suunnittelu

Tavoitteet
Kohderyhmät
Ydinviestit
Viestinnän kanavat
Seuranta ja mittaaminen
Toimenpideaikataulu

Liite 1:

Leirin aikataulu

Esimerkki 24h leirin ohjelmasta:

Klo 9.30 Tuutorit ja valmentajat paikalle
Klo 10.00 Bussilla lähtö koululta
 Bussissa: Valmentajat esittelevät itsensä
Klo 10.30 Toimeksianto yrityksessä
 Yrityksen nopea esittely
 Opiskelijat voivat kierrellä, katsella ja kysellä yrittäjiltä
Klo 11.15 lähtö leiripaikkaan
Bussissa: kerrotaan lounaasta, joka syödään ryhmissä
ja heidän pitää keksiä nimi ryhmälleen, tuutorit etsivät
ryhmänsä kun saavutaan leiripaikkaan
Klo 11.30 lounas ryhmissä + nimen keksiminen ryhmille
Klo 13.00 Aloitusinfo
 Leiripaikka
 Säännöt
 Ohjelma
Klo 13.20 Lisää taustatietoja toimeksiannolle
 Opiskelijoiden kysymyksiä
Klo 14.00 Pitchaus workshop
Klo 14.30 Ryhmien työskentelyä
Klo 16.00 Pitchausesitykset
Klo 17.00 Päivällinen
Klo 17.30 Ryhmien työskentelyä
Klo 20.30 Pitchaus
Klo 22.00 Iltapala ja sauna
Yöohjelma :snackseja+kahvia tarjolla läpi yön

Klo 7.30 Aamupala
Klo 9.00 Tuomariston saapuminen ja perehdytys
Klo 9.30 Finaaliesitykset (3min)
 Jokainen tuomari kommentoi 2 ryhmää á 3 min
Klo 11.00 Kahvia ja pisteiden lasku
Klo 11.30 Palkintojen jako ja todistukset osallistujille/
tuutoreille
Klo 12.00 Bussi lähtee takaisin koululle



Kuva: Sara Malve

Liite 2: Check-lista järjestäjälle

- Leirin mainostus
- Tuutorihaku
- Tuutorikoulutus
- Tuomariston hankinta
- Valmentajien hankinta
- Järjestäjien suunnittelupalaveri
- Leiriohjelma
- Tapahtuman taltiointi
- Viestintä ja tiedottaminen
- Kaulanauhat ja nimikortit osallistujille
- Leiripaikan varaaminen
- Tarjoilujen varaaminen
- Saunan vuokraus
- Bussikuljetusten varaaminen
- Toimeksiannot
- Finaaliesitysten pisteytys
- Voittajien palkitseminen
- Osallistumistodistukset leiriläisille
- Valmentajien ja tuomareiden muistaminen
- Roudaus
- Some-kisa leirin ajaksi



Kuva: Sara Malve